

COORDINATED

MGYOSZ-ÁLLÁSPONT

A munkaerő-mobilitás új keretei

A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI RENDELETEK
FELÜLVIZSGÁLATA

Az EU tagállamai – 19 uniós elnökség és 2 ideiglenes megállapodás után – 2026. április 29-én jóváhagyták a Tanács elnöksége és az Európai Parlament között létrejött társadalombiztosítási, szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004 és 987/2009 rendeletek felülvizsgálatáról szóló megállapodást. A 2016 óta tartó tárgyalások eredménye az Európai Parlament és az EU Tanács jóváhagyása után léphet hatályba. A rendeletek módosításának elfogadása különösen fontos a tervezett „tisztességes munkaerő-mobilitási csomag” előkészítése érdekében, amelyet az Európai Bizottság ez év második felében tervez közzétenni.

A módosítások megkönnyítik a személyek számára, hogy más tagállamokban tanuljanak, dolgozzanak, munkát keressenek, nyugdíjba vonuljanak, biztosítva ezzel társadalombiztosítási, szociális biztonsági jogaik megfelelő védelmét. Ezenkívül csökkentik a határon átnyúló foglalkoztatási helyzetekben a jogbizonytalanságot, valamint a határon átnyúló tevékenységet folytató munkáltatók, vállalkozások és munkavállalók adminisztratív terheit.

KIINDULÓPONT

Minden tagállam szabadon meghatározhatja saját társadalombiztosítási, szociális biztonsági, szociális védelmi rendszerének jellemzőit, ideértve a nyújtott ellátások körét, a jogosultsági feltételeket, az ellátások kiszámításának módját és a fizetendő járulékok mértékét.

Az EU szabályokat állapít meg ezen nemzeti rendszerek összehangolására, koordinálására, valamint a társadalombiztosítási védelem biztosítására arra az esetre, ha valaki az EU tagállamai, valamint Izland, Liechtenstein, Norvégia (EGT-országok) és Svájc területén belül költözik. A koordináció célja, hogy megvédje a személyek – különböző EU és EGT-országokban – megszerzett szociális biztonsági jogait és jogosultságait, biztosítsa a védelem folytonosságát, és megakadályozza, hogy valaki biztosítás nélkül maradjon, vagy egyszerre több tagállamban fizessen járulékokat. A koordinációra vonatkozó szabályok, a 883/2004 és a 987/2009 rendeletek tehát nem váltják fel a tagállami nemzeti rendszereket egy egységes európai rendszerrel.

A szociális biztonsági rendszerek koordinációja elengedhetetlen feltétele az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 21., 45., 48 cikkében rögzített munkavállalók, személyek, valamint az 56. cikkben rögzített szolgáltatások szabad mozgásának.

Ez teszi lehetővé a munkavállalók, önálló vállalkozók, nyugdíjasok, diákok és más kedvezményezettek számára, hogy élhessenek a szabad mozgáshoz és letelepedéshez való jogukkal.

A LEGFONTOSABB VÁLTOZÁSOK

2010. május 1-je óta vannak hatályban a jelenlegi koordinációs szabályok. A felülvizsgálat célja egyrészt a meglévő szabályok modernizálása és egyszerűsítése, a rendeleteknek a munkaerőpiac és a társadalom változásaihoz történő alakítása annak érdekében,

hogy a szabályok naprakészek, méltányosak, egyszerűbben alkalmazhatók és könnyebben végrehajthatók legyenek, másrészt a társadalombiztosítási költségek tagállamok közötti méltányos megosztása. A módosítások öt fő területre összpontosítanak: a munkanélküli-ellátásokra, a tartós ápolási ellátásokra, a gazdasági szempontból inaktív személyek szociális ellátásokhoz való hozzáférése, a családi ellátásokra, valamint a kiküldött munkavállalókra és a két vagy több tagállamban dolgozó személyekre alkalmazandó jogszabályokra. Ennek megfelelően vannak teljesen új szabályok, új intézmények a felülvizsgált rendeletekben, és vannak a már meglévő szabályokat módosító rendelkezések.

A VÁLTOZÁSOK KULCSPONTJAI

- Egyértelműbb szabályok annak meghatározására, hogy mely társadalombiztosítási jogszabályok alkalmazandók, különösen a munkavállalók kiküldetése és a két vagy több tagállamban végzett munka esetén: iránymutatást nyújt a vállalkozás vagy a munkáltató székhelyének vagy üzleti tevékenységének helyének meghatározásához.
- Pontosítja a kiküldetésre vonatkozó szabályokat azáltal is, hogy az eddig csak ajánlás szintjén, illetve a vonatkozó ítélkezési gyakorlatban megjelenő szabályok immár kötelező erővel bírnak, a rendelet szerkesztését képezve.
- Bevezeti a kiküldetés esetén az A1 igazolás kötelező előzetes bejelentését, kikérését, kivéve az üzleti utakat és a rövid távú tevékenységeket (30 egymást követő napon belüli 3 egymást követő munkanap). Az építőipari munkavállalókra nem vonatkozik a rövid távú tevékenységekre vonatkozó kivétel.
- Új szabályozás a határon átnyúló esetekben a munkanélküli-ellátásokra: a lex loci laboris elve szerint azok a munkavállalók, akik a lakóhelyüktől eltérő tagállamban 22 héten át megszakítás nélkül „aktívak” voltak – azaz alkalmazottként, önálló vállalkozóként és/vagy biztosítási járulékot fizetve –, jogosultak lesznek munkanélküli

ellátásra abban az országban, ahol utoljára voltak alkalmazásban, amennyiben az adott személy megfelel az adott ország nemzeti jogszabályainak a munkanélküli ellátásra való jogosultságra vonatkozó feltételeinek.

- Módosul a munkanélküli ellátások exportja: azok, akik egy másik uniós tagállamban keresnek munkát, továbbra is jogosultak a korábbi lakóhelyük szerinti országból származó munkanélküli-ellátásra hat hónapig. Ezt az időszakot a korábbi lakóhely szerinti ország saját bejárata szerint meghosszabbíthatja, legfeljebb a jogosultsági időszak végéig.

- Az új szabályozás létrehozza a tartós ápolási ellátások koordinálására vonatkozó koherens rendszert, egyértelművé teszi az ilyen ellátások koordinálására vonatkozó szabályokat, meghatározást és felsorolást tartalmaz az új szabályok hatálya alá tartozó tartós ápolási-gondozási ellátásokra, amelyeket a Bizottság az alkalmazásba lépéstől számított három év elteltével értékelni fog.
- A családi ellátásokra új szabályokat állapít meg egyértelművé téve a különbséget a gyermeknevelés miatt kieső jövedelem pótlására szánt pénzügyi családtámogatások, valamint az összes többi családtámogatás között.

- Az illetékes hatóságok 5,6 millió A1-es igazolást állítottak ki az EU/EGT-országokban és az Egyesült Királyságban.
- Hosszú idő óta először az A1-es igazolások száma az előző évhez képest stabil maradt (+0,8% 2023-hoz képest).
- A1-es igazolások tekintetében továbbra is Németország a legfőbb kiállító tagállam a kiküldött munkavállalók esetében.
- Lengyelország vezető pozíciót foglal el a két vagy több tagállamban történő tevékenység esetében kiadott igazolások terén.

- A szabályok továbbá javítják az egyenlő bánásmódot azáltal, hogy pontosítják, mikor korlátozhatják a tagállamok a szociális ellátásokhoz való hozzáférést azoknak az uniós polgároknak az esetében, akik nem dolgoznak és nem is keresnek aktívan munkát: a mobilitást élvező személyeket nem szabad megakadályozni abban, hogy hozzájáruljanak a betegbiztosítási rendszerekhez.
- A nemzeti hatóságok közötti köz-igazgatási együttműködés megerősítése a más országban dolgozó személyek társadalombiztosítási helyzetére vonatkozó információcsere javítása, a dokumentumok érvényességével kapcsolatos kétségek esetén egyértelműbb eljárások és határidők bevezetése, valamint a csalás, visszaélés és hibák megelőzését szolgáló új esz-közök révén.

KIKÜLDETÉS VÁLTOZÁSA (12. CIKK)

Az a munkavállaló, aki egy adott tagállamban egy olyan munkáltató nevében végez tevékenységet, amely általában ott, abban a tagállamban folytatja tevékenységét, és akit ez a munkáltató egy másik tagállamba küld, hogy ott a nevében munkát végezzen, továbbra is az első tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, ott fizeti járulékait, feltéve, hogy az ilyen munka várható időtartama nem haladja meg a 24 hónapot, és hogy az adott személy nem helyettesít egy másik, korábban kiküldött munkavállalót.

Ha a kiküldött munkavállaló nem fejezi be a munkát vagy tevékenységet a másik tagállamban, és helyére más személy lép, az a személy továbbra is azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, ahonnan kiküldték, feltéve,

hogy a második tagállamban – az összes érintett személy által – végzett munka vagy tevékenység teljes időtartama nem haladja meg a 24 hónapot (összeszámítás elve).

Kiküldetés alá tartozik az a személy is, akit egy másik tagállamba történő kiküldetés céljából vettek fel, feltéve, hogy a munkaviszony megkezdését közvetlenül megelőző legalább három hónapos időszakban az érintett személy már a munkáltatója székhelye szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozott.

Ha egy munkavállalót egy másik tagállamba kiküldtek összesen 24 hónapig – akár folyamatosan, akár legfeljebb két hónapos szünetekkel –, ugyanazon munkavállalóra és ugyanazon tagállamra vonatkozóan nem kezdődhet meg egy újabb kiküldetés, amíg az előző időszak végétől legalább két hónap nem telt el. Különleges körülmények esetén a tagállam illetékes intézménye felmentést adhat.

Ha egy munkavállalót munkáltatója másik tagállamba küld (tehát az illetékes tagállamtól eltérő tagállamban folytatja tevékenységét), erről előzetesen értesíteni kell annak a tagállamnak az illetékes intézményét, amelynek jogszabályai alkalmazandók, és be kell kérni az A1 igazolást. A tevékenység megkezdése előtti bejelentés lehetővé teszi az illetékes intézmények számára, hogy előre értékeljék az érintett személyek helyzetét, és a kezdetektől fogva meghatározzák az alkalmazandó társadalombiztosítási jogszabályokat. Ez egyúttal lehetővé teszi a tagállamok nemzeti hatóságai közötti hatékonyabb koordinációt az ellenőrzések jobb tervezése érdekében.

Az A1 igazolás kérése nem vonatkozik az üzleti utakra vagy olyan tevékenységekre, amelyek teljes időtartama nem haladja meg a 30 egymást követő napon belüli 3 egymást követő munkanapot. Üzleti útnak minősül az alkalmazottként végzett ideiglenes tevékenység, amely időben korlátozott, és

a munkáltató érdekeihez kapcsolódik, de ideértve az üzleti találkozók, kulturális és tudományos rendezvényeken, konferenciákon és szemináriumokon való részvételt, például az akadémiai kutatással kapcsolatosakat, vagy a képzésben való részvételt.

Mivel az elmúlt időszakban az építőipari tevékenységekkel kapcsolatban a hatóságok gyakran tártak fel csalásokat, szabálytalanságokat vagy visszaéléseket Európa-szerte, továbbá a munkahelyi balesetek száma, beleértve a halálos baleseteket is, valamint azok előfordulási aránya különösen magas, így a kivétel az építőiparra nem vonatkozik. Az építőipar e rendelet alkalmazásában magában foglalja az épületek építésével, javításával, karbantartásával, átalakításával vagy bontásával kapcsolatos valamennyi építési munkát, különösen az alábbiakat:

földmunkák, földmozgatás, tényleges építési munkák, előregyártott elemek összeszerelése és szétszerelése, be rendezés vagy szerelés, átalakítások, felújítás, javítások, szétszerelés, bontás, karbantartás, karbantartási, festési és takarítási munkák.

Az A1 igazolásra vonatkozó kérelem kézhezvételét követően az illetékes intézmény igazolást állít ki a munkavállalóra alkalmazandó jogszabályokról. Amennyiben az igazolást nem állítják ki azonnal, az intézmény köteles automatikus kézhezvételi visszaigazolást kiadni, amely bizonyítékként szolgál, hogy az illetékes intézményt megfelelően tájékoztatták. Ha az igazolást nem állították ki, a munkáltatónak a kiküldetés helye szerinti tagállam illetékes intézményének kérésére be kell nyújtania az átvételi elismervényt, vagy olyan bizonyítékot, amely igazolja, hogy a tevékenység a mentesség hatálya alá tartozik. Ha a tevékenységet alkalmazottként végző személyről van szó, a munkáltató továbbra is felelős a szükséges bizonyítékok benyújtásáért, és erre a célra a vonatkozó igazoló dokumentumokat átadja az érintett személynek. Ezeket a bizonyítékokat papír vagy elektronikus formában is be lehet nyújtani.

A tagállamok nemzeti jogszabályaikkal összhangban hozzák meg arányos intézkedéseiket azon munkáltatóval szemben, aki az előzetes bejelentési kötelezettségnek (A1 kérelme) nem tesz eleget.

TÖBB TAGÁLLAMBAN TÖRTÉNŐ MUNKAVÉGZÉS PONTOSÍTÁSA

A vállalkozás székhelyének vagy üzleti tevékenységének helyének meghatározásakor, amennyiben egy személy két vagy több tagállamban folytat tevékenységet, számos tényezőt kell az illetékes intézménynek figyelembe venni annak megállapításához, hogy hol hozzák meg a vállalkozás alapvető döntéseit, és hol látják el a központi igazgatás feladatait. Ilyen tényezők például a forgalom, a közgyűlések tartásának helyszínei, valamint a folytatott tevékenység szokásos jellege. E tényezők felsorolása nem kimerítő, és más tényezők is relevánsnak bizonyulhatnak a vállalkozás székhelyének vagy üzleti tevékenységének helyének meghatározásában az átfogó értékelés keretében, az egyes releváns tényezőknek az eset körülményeinek megfelelő súlyozásával.

Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása legfeljebb 24 hónapos időszakra vonatkozik, figyelembe véve a következő 12 naptári hónapra előre jelzett helyzetet. A 24 hónapos időszak leteltével az alkalmazandó jogszabályokat a munkavállaló helyzetének figyelembevételével újra kell értékelni.

Azok esetében, akik az Unió területén kívül laknak, és alkalmazottként két vagy több tagállamban dolgoznak, a rendeleteknek az alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó rendelkezései mutatis mutandis alkalmazandók, azzal a feltétellel, hogy az érintett személy lakóhelyének azt a tagállamot kell tekinteni, ahol az adott személy az Unió területén a munkaidő tekintetében tevékenységének legnagyobb részét végzi.

Magyarország 2024.

- Kiadott A1-es igazolások: 77 027 darab
- 73,9%-a kiküldetés,
- 25,4%-a két vagy több tagállamban tevékenykedők,
- 0,7%-a egyéb.
- Kiküldetés irányai: Németország (56,6%) és Ausztria (12,3%).
- Fogadott A1-es igazolások: 76 424 darab
- 74%-a Németországból.
- Kiküldetés címén kapott A1-es igazolások száma 22 624 darabbal nőtt 2023-hoz képest (+42,1%).

A BUSINESSEUROPE ÁLLÁSPONTJA

A mobilitás javíthatja a munkaerőpiacok működését, és segítheti a vállalatokat abban, hogy a szükséges képességekkel rendelkező munkavállalókat vegyenek fel, hozzájárulva ezzel a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz.

A társadalombiztosítási rendszerek jobb koordinálása hozzájárulhat a szabad mozgás jogának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának a védelméhez és támogatásához, elősegítheti a mobilitást az EU-n belül, és fenntarthatja annak politikai elfogadottságát azáltal, hogy kezelik a visszaéléseket, megszüntetik a joghézagokat és biztosítják a szabályok jobb végrehajtását.

Támogatja az EJEB vonatkozó ítélkezési gyakorlatának kodifikálását és a

munkanélküli-ellátásra való jogosulttá váláshoz szükséges minimális munkaviszony időtartamának előírását. A kiküldetés esetén alkalmazandó előzetes bejelentési kötelezettség esetén bevezetett automatikus visszaigazolások jelentős lépést jelentenek a munkaerő-mobilitásban és a társadalombiztosítási koordinációra vonatkozó szabályok egyszerűsítésében és hatékonyságának növelésében. Ez egyértelmű előnyökkel jár mind a munkáltatók, mind a munkavállalók számára.

Álláspontja szerint az uniós jogalkotóknak további lépéseket kell tenniük az egyszerűsítés és digitalizálás érdekében a közelgő munkaerő-mobilitási csomagban, különös tekintettel az európai társadalombiztosítási igazolványra (ESSPASS) vonatkozó javaslatra.

AZ MGYOSZ ÁLLÁSFOGLALÁSA

Az MGYOSZ egyetért azzal, hogy a szociális biztonsági koordinációs rendeletek egyes rendelkezéseit az élet meghaladta, azokat aktualizálni kell. A különböző nemzeti szabályozásokból, illetve a különböző joggyakorlatokból eredő jogbizonytalanság elkerülése érdekében egyértelművé kell tenni az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat, amelyek az egész koordináció alapját képezik a munkaerő, a szolgáltatások szabad áramlásában, tisztázni kell a fogalmakat, megfelelő útmutatókat adva nemcsak a tagállami hatóságoknak, de a munkáltatóknak is.

Annak érdekében, hogy a társadalombiztosítási koordinációs szabályok továbbra is céljuknak megfeleljenek, fontos figyelembe venni a technológiai fejlődést és a digitalizáció előnyeit. A társadalombiztosítási igazolások – nevezetesen az A1 igazolások – igénylésének és átvételének digitalizálása

egy újabb fontos lépés lesz, amely megkönnyíti mindegyik szereplő, a munkáltató, a munkavállaló és a tagállami illetékes intézmény feladatát.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security systems and regulation (EC) No 987/2009 laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004

BusinessEurope álláspontjai

Coordination of social security systems at a glance, 2025 statistical report

IMPRESSZUM

A kiadvány az MGYOSZ kutatási és szakpolitikai munkájára, valamint a BusinessEurope szakmai anyagaira és elemzéseire támaszkodik.

A kiadványban megfogalmazott megállapítások az MGYOSZ álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg partnereink vagy bármely hivatalos közintézmény hivatalos álláspontjával.

Készítette: MGYOSZ
<https://mgynosz.hu>
mgynosz@mgynosz.hu

Megjelent: 2026. május

CORE2-101145659

**Co-funded by
the European Union**

TOVÁBBI SZAKMAI TARTALMAINK a LinkedInen

ELEMZÉSEK, PODCASTOK ÉS GONDOLATOK
A MAGYAR ÉS EURÓPAI GAZDASÁG
JÖVŐJÉRŐL.